

تهنیا نرخی نهوت به رزده بیتھوھ؟

08-03-2022

نووسه‌ره کان

محمود بابان

کورته: رۆژی 7 ئاداري 2022 لە بازارەکاندا نرخى يەك بەرمىل نهوتى بىرىنت گەيىشته 140 دۆلار، ئەممەش بەرزرىين ئاستە لەماوهى دوازىز سالى راپردووودا. بەرزبۇونەوهەك بەشىوهەك بۇوه كە لەماوهى كەمتر لە 24 كاۋىردا نرخەكەي بەرىيەت زىاتر لە 30% زىادىكىرد، ئەويىش دواى ئەوهى ئىيدارەي بایىن و كۈنگۈرسى ئەمرىكا رايانگەيىند كە خەريكى ئامادەكردنى ياساىيەكىن بۇ قەدەخەكردنى هاوردەكردنى نهوت لە رووسياوه. ئەگەر ئەم گەماروویە بخريتەسەر سىيەم گەورە و بەرهەئىنەرى نهوت لە جىهاندا، كە نزىكەي زىاتر لە 75% ئەنەن نهوتى خا و بەرھەمە نهوتىيەكانى دىكەي هەنارەدى بازارەكانى جىهان دەكتات، لىكەوتەي گەورەي دەبىت. بەلام لېرەدا ھەلۋەستە لەسەر لىكەوتەكانى وەك بەرزبۇونەوهەي نرخى خۇراك، خاوبۇونەوهەي گەشەي ئابۇورى جىهان، دروستىردىن ناجىيگىرى لە بازارى خواتىت و خستە رۇووی وزە و دارېشتنەوهەي ھاۋپەيمانىيەتى و ھاۋئاھەنگىيەكانى نىّوان ولاتان و زىادبۇونى رۆلل قاچاخچىيەكان لە بازارى وزەدا دەكەين.

مهاموود بابان* - ناوهندی لیکوئینهوهی رووداو |

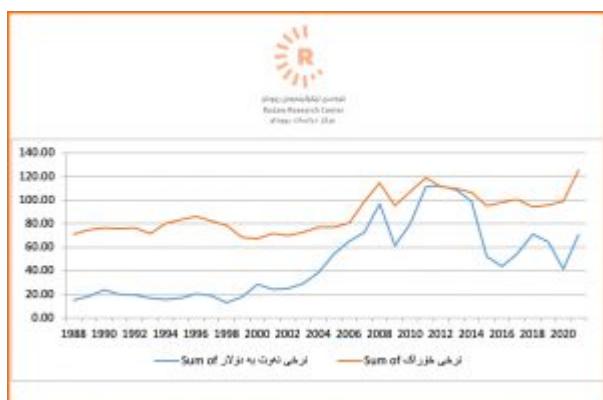
پہ راپی

روزی 7 ئادارى 2022 لە بازارەکاندا نرخى يەك بەرمىل نەوتى بىرىنت كەيىشته 140 دۆلار، ئەمەش بەرزىرىن ئاستە لە ماوهى دوازىھ سالى راپردوودا. بەرزوونەوەكە بەشىوەيى بۇوە كە لە ماوهى كەمتر لە 24 كاۋىردا نرخەكەي بەریزەي زياڭلە 30% زىادىكىرد، ئەويش دواي ئەوهى ئىدارەي بایدن و كۈنگۈرسى ئەمرىكا رايانگەپاڭد كە خەرىكى ئامادەكىدىنى ياسايمەك بۇ قەدەخەكىدىنى ھاوردەكىدىنى نەوت لە رووسياوە. ئەگەر ئەم كەمارۆيە بخېرىتەسەر سىيەم كەورە و بەرهەينەرى نەوت لە جىهاندا، كە نزىكەي زياڭلە 75% نەوتى خاو و بەرھەمە نەوتىيەكانى دىكەي هەنارەدى بازارەكانى جىهان دەكت، لىكەوتەي كەورەي دەبىت. بەلام لىرەدا هەلۈھەستە لەسەر لىكەوتەكانى وەك بەرزوونەوەي نرخى خۇراك، خابۇونەوەي كەشهى ئابوورى جىهان، دروستكىرىنى ناجىڭرى لە بازارى خواست و خستەنەپووى وزە داپشتنەوەي ھاۋەيمانىيەتى و ھاۋئاھەنگىيەكانى نىيوان ولاتان و زىادبوونى رۆلى قاچاچىيەكان لە بازارى وزەدا دەكەين.

نرخی نهادت په رزښته ووه، نرخی خوراک په رزدنه بینته ووه؛ په بینجه و انه شده ووه

به گشتی نرخی وزه، و به تاییه‌تیش نرخی نهوت په یوه‌ندیه کی راسته‌وانه‌ی به نرخی خُوراکه‌و هه‌هیه، له ماوه‌کانی را بردوودا ئه‌گه‌ر نرخی نهوت نزم بوبیت، ئه وا نرخی خُوراکیش نزم بوبو. هه روه‌ها نرخی خُوراک (کشتوروکاال) و هل‌امنیکی ئه رینی بو هه‌ر شوکیک له نرخی نهوتدا هه بوبو، به پئی لیکولینه‌وهه‌یه کی سیاسه‌تی وزه، ئه نجامه‌کان ده ریده‌خهن که 64.17% جیاوازی له نرخی خُوراک (بهرزی و نزمی) له سه‌ر ئاستی جیهان په یوه‌ست بوبو به گوپانکاریه‌کانی نرخی نهوت‌هه [1]، ئه مه‌ش به هه‌و پیویستیه هه‌مه‌جوهه‌کانی به رهه‌مه‌هینانی به رهه‌مه کشتوروکالیه‌کان به نهوت، هه رویه‌ش هه‌ر هناؤسانیک له نرخی نهوت زیانی که‌وره له ئاسایشی وزه ده‌دات، ده‌بیته هه‌ر شه‌یه کی گه‌وره‌ش له سه‌ر ئاسایشی خُوراک له جیهاندا.

له لایه‌کی دیکه‌وه به پنی داتاکانی نازارنسی زانیاری وزه‌ی ئەمیریکا eia بو نرخی نهوت و داتاکانی ریکخراوی فاو بو نرخی خوراک، له ماوەی نیوان 1988 بو 2020دا هەر کاتیک نرخ نهوت بەرزبوبیتەوە، ئەوا نرخ خوراک بەرزبوبەتەوە، بەپیچەوانەشەوە، وەکو له گرافیکی يەکەمدا ھاتووە. هەروەها، له سالی 2000 وە نرخ خوراک و نرخ نهوتى خاو بەنزیکەبى ھاوتەریب پەرەی سەندووە. ئەمەش بەھۆی ئەو وزه زورەی کە له بەرھەمھینانی پېداویستىيە جۇراوجۇرەكانى كشتۈرۈلىدە بەكاردەھېنېرىت، بەتاپىيەتىش له کاتى بە پىشەسازى كردنى بەرھەمە كشتۈرۈلىيەكاندا كە هيىشىتا به قورسى پشت بە نهوتى خاو دەبەستىت، وەك ئامىرەكانى بەرپىوه بىردى كارگەكان و بەرھەمە كشتۈرۈلىيەكاندا له گىلگە كشتۈرۈلىيەكاندا.

سه ریاوه: eia [2] و FAO [3]

تیبین، کورانکاری به کانی نرخی نهاد به دلاری ئەمریکی و بۇ خواراک بەیپارىزى نرخى خۆزراک، كە ئەم بىرسىتە كۆرانکارى مانگانەي

سەبەتەی کاڭ جىاوازەكانى خۇراكە.

گرافىك : 1 نىخى نەوت و نىخى سەبەتەي خۇراك لە 1988 بۇ 2020

ئىستا ناسەقامگىرى ئاسايىشى خۇراكى جىهانى لە 10 سالى راپردوو بەرزىرە، ئەويش بەھۇي بلاؤبۈونەوهى پاندامىك لە 2020 ، زىبابۇونى بىنكارى لە 2021دا و پچارنى زنجىرىدى دابىنكردن لە ئىستا و چەند سالى راپردوودا، واتە پىش ئەم شەرەي ئۆكرايانا و رووسيا ئاسايىشى خۇراكى جىهان بۆخۇي لە پىش دەيەك زياتر لە مەترسىدا بۇوه، كە بەدىنبايىھەو ئەم شەرەش ھىننەھى دېكە ناسەقامگىرىتى دەكتات و ئاسايىشى خۇراكى جىهان زياتر دەخاتە بەرددەم ھەرەشەوه، ئەويش لەبەر رۆلى ئۆكرايانا و رووسيا لە دابىنكردنى دانەوېلەي جىهان [4] و خىستەن بارى لەناكاوى ولاتانى ئەورووپا بەھۇي شەرەوه. ھەروەھا، ھېشتاھىجىق پچارنىك لە زنجىرىدى دابىنكردن رووپىنەداوه، نىخى دانەوېلە و بەرھەمەكانى بەرىزەھى 55% لە جىهاندا بەرزىبۇوهەتەوە [5]، كە كارىگەرى لەسەر زىبابۇونى ھەزارى و برسىتى لەسەر ئاستى جىهان ھەبە و ھەنگاوهەكانى نەتەوەيەكىرتوووهكان بۇ كەمكەرنەوهى برسىتى و ھەزارى لەجىهاندا دوايدەخات [6].

خابوبۇنەوهى گەشە ئابوورى جىهان و بەرزى نىخى نەوت

لە كۆتاپىيەكانى سالى راپردووھە، بازەرەكانى جىهان خەرېكبوو ورددە ورددە دەكراڭەو و چالاكىيە ئابوورىيەكان ئاسايى دەبوبۇنەوه، بەلام شەرە رووسيا و ئۆكرايانا كارىگەرىيەكى گەورەي خىستەسەر گۆرانکارى لە بەھاين كاڭان و نىخەكانى بەرزىردووھە، بەشىۋەيەك بەپىنى راگەياندراوى سىندوقى نەختىنەي نىيۇدەولەتى IMF "سزاكانى سەر رووسيا كارىگەرى گەورەي لەسەر ئابوورى جىهان و بازەرە دارايىيەكان دەبىت، لەگەل كارىگەرىي گۈنگۈر لەسەر ولاتانى دېكەي جىهان".

ھەروەھا، بەرزى نىخى نەوت لەم نىخەي ئىستادا وادەكتات كە ئەمرىكابەرە قەيران ياخود پاشەكىشەي دارايى ببات، بەشىۋەيەك ئىستا هەئىواسان بەرزرتىن ئاستى لە چوار دەيەي راپردوودا لە ئەمرىكابەرە تۆماركىردووھە، كە بە رىزەھى 7.5% بۇوه [7]، ھەربۇيەش ھەندىكى لە شارەزايان بەھۇي سزاكانى سەر رووسياواھ، پىشىپىنى خراپتىرۇونى رەوشى ئابوورى ئەمرىكابەكەن. لە لايەكى دىكەوە، بەگۈزەرە پېرىستى مەمانەي بەكارىبەر (پېنۈئىنى كېيان) لەمانگى راپردوودا، پلانى كېپىنى خانوو، ئۆتۈمىتىل و ئامىزە سەرەكىيەكانىش لە ئەمرىكابە مېكىردووھە [8].

ھەروەھا، دواي ئەدووهە، نىخى نەوت گەيىشىتە سەرروو 130 دۆلار بۇ ھەر بەرمىلىك و زۆرەي، بازەرەكانى بۆرسەي ئەورووپا روو لە دابەزىن بۇون، كە بەگۈتهى مايكىل ھېيۆسۇن، لېكۈلەرى بالاى بازەرەكان لە بازەرە CMC "بەرزىبۇنەوهى نىخى نەوت ترسى درووستبۇونى وېزانكىردىنى خواست و پاشەكىشە ئابوورى جىهان دەكىت، كە ئەمەش زۆر مەترسىدارە [9].

ناجيڭرييەك لەبازارى خواست و خىستەرۇوي وزەدا و دارشىتەنەوهى ھاۋپەيمانىيەتىيەكانى كەرتى وزە

سەپاندىنى سزا بەسەر نەوتى رووسيا لە لايەن ئەمرىكاواھ، ناجىڭرييەكى گەورە لە بازارى وزە درووستىدەكتات، ھەربۇيەش ولاتانى ئەورووپا و لەنيوياندا ئەلمانىدا دىرى سەپاندىنى سزا بەسەر كەرتى نەوت و گازى رووسيا، چونكە رووسيا لە كانوونى يەكەمنى 2022دا رۆزآنە 11.3 مiliون بەرمىل نەوتى بەرھەمەھىنماواھ، لە بىرەش رۆزآنە 10 مiliون بەرمىل نەوتى خاۋ، 960 ھەزار بەرمىل گازى كۈندىنسەيت و 340 ھەزار بەرمىل گازى سررووشىنى شلکراواھ ھەنارەتكانى جىهان كەرددە، ئەمە جە لە بەرھەمە پالىوراوهەكانى دېكەي لە نەوت وەك (رۇنى شل، بەنزاين و گاز ھەندى) [10].

لەپاستىدا، رووسيا لەدواي سعودييە دووھەم ھەنارەتكارى نەوتى خاۋە بۇ بازەرەكانى جىهان، بەگىشتىش بۇ ولاتانى يەكىتى ئەورووپا. ھەربۇيەش وەزىرى ئابوورى ئەلمانىدا رۆزىنامەوانىدا رايىگەياند [11] "من پىشىتگىرىي ئابلۇقەي سەر نەوتى رووسيا و ھاوردەكىردىنى سوتەمەنلىكى لە رووسياواھ ناكەم و تەنانەت دەپەتلىكى دەكەم، ھەرەرەھە ئەلمانىدا پەشىمانە لەھەوە كە ھېشتا پېشت بە ھاوردەكىردىنى وزە لە مۇسکۇۋە دەبەستىت، ھەممۇ ئەمانەش لەكانتىكدايە كە گەورەتىن ئابوورى ئەورووپا (ئەلمانىدا) ئىستا ھەستى بە كارىگەرىيەكانى ئەو سزاپاھە كەرددە كە بەھۇي داگىركەرنى ئەورووپا بەسەر رووسيا سەپىنزاواھ".

ھەروەھا، بەشدارىن رووسيا لە بەرھەمەھىنان و خىستەرۇوي وزە (نەوت و گاز) ئىجىهاندا، بەشىۋەيەك ئەگەر كەمبوبۇنەوهى ھەنارەتكەردىنى نەوت لەلایەن رووسياواھ بە بىرە 3.2 مiliون بەرمىل لە رۆزىكىدا لەم مانگە و مانگى داھاتوودا رووبىدات، كە دەكتات

نزيكه‌ي 70% کوی هه‌نارده‌کردنی نه‌وتی روسیا، ئه‌وا به‌پنی پیش‌بینی‌کان نرخی هه‌ر بمیلیک نه‌وت به‌نزيكه‌ي 25 دوّلار ده‌جتته سه‌ر [12]، نه‌ويش به‌هفوی شوکی نه‌بوونی تواني‌ای دابینکردنی قه‌باره‌ي کی له‌ده‌ستجووی له شيوه‌ي له مدو و مانگه‌دا، به‌لام له‌وانه‌ي به‌بو مانگه‌کانی داهاتوو گوړانکاري گه‌وره رووبدات، به‌تايه‌تیش له‌مانگ نيسان 2022 دا دواي کوتايه‌هانتي رېکه‌وتني ټوپیک و ټوپیک پله‌س له‌باره‌ي پا به‌ندبوون به‌ريکه‌وتنه‌که‌ي به‌رهه‌مهینانی نه‌وتی قوٽاخی بلأوبوونه‌وه‌ي کوړونواده.

لډاستیدا، باز‌اپي وزه له کوئنه‌وه دابه‌شبوونیکي جيھانی به‌سه‌ر دوو جه‌مسه‌ري فروشيار و کرياري وزه دا له‌نيوان و‌لاته زله‌نیز و و‌لاته هه‌ريمي و ناوچه‌ي‌هه‌کانیشدا بکره و‌لاتي زور بچووکي، به‌لام دو‌له‌مهد به سه‌رچاوه سرووشتی‌کان هه‌ي. له‌وانه‌ي به‌رزوونه‌وه‌ي نرخی نه‌وت به‌وشیوه‌ي‌هه‌ي ئیستا و له ئه‌گه‌ري سه‌پاندنی سزاي ئه‌مریکادا به‌سه‌ر هاوردده‌کردنی نه‌وتی روسیا دا ده‌رگاى زور گوړانکاري به‌سه‌ر ئه‌م دوو لاینه‌ي وزه‌دا بکاته‌وه، له‌سه‌روو هه‌موسوشیانه‌وه‌ي له په‌يوه‌ندی‌کانی هه‌ريه‌که له ئیران، سعودیه له لایه‌ک به باز‌اپي جيھان و و‌لاتانی ئاسیا و ئه‌وروپا بش به و‌لاتانی دابینکه‌ری وزه‌وه‌ي له لایه‌ک دیکه‌وه.

ئه‌وه‌ي ئیستا ده‌بینریت وچاوه‌روانده‌کریت به‌ززوو‌ترین کات بیته ئاراوه، رېکه‌وتني ئیران و و‌لاتانی پینج کوی به‌که، هه‌رچه‌نده‌ش رېکه‌وتنه‌که له‌سه‌ر هه‌موو شتکانیش نه‌بیت، ئه‌وا له‌وانه‌ي به‌بیته هه‌ي کردنه‌وه‌ي ده‌رگايه‌کي بو هه‌نارده‌کردنی نه‌وتی ئیران بو باز‌اپه‌کانی جيھان، چونکه ئه‌وه نه‌وتی ئیران له چاره‌کي دووه‌همي ئه‌مسالدا ده‌توانیت به‌رهه‌مهینانی نه‌وت له‌نيوان 2.5 بو 3.5 مليون به‌رميل له روزیکدا به‌رز بکاته‌وه، که ئه‌مه‌ش نزیکه‌ي ئه‌وه بره‌ي به ئه‌گه‌ري سه‌پاندنی سزا به‌سه‌ر نه‌وتی روسیا له باز‌اپه‌کاندا که‌مدکات و کاريگه‌ري له‌سه‌ر نرخی نه‌وت ده‌بیت.

خالیکي دیکه‌ي په‌يوه‌ست به دارشتنه‌وه‌ي هاوه‌په‌مانی‌تیه‌کانه‌وه‌ي زیاتر نزیکبوونه‌وه‌ي چین و روسیا‌ي له يه‌کتر، به‌شیوه‌يک له 2020 دا له‌کوی 71 مليار دوّلار داهاتي نه‌وتی فروشراوي روسیا، به ته‌نیا چین به به‌های 23 مليار 769 208 دوّلار نه‌وتی له روسیا کريوه، واته به‌نزيکه‌ي يه‌ک له‌سه‌ر سن نه‌وتی فروشراوي روسیا به چين بووه [13]، که له‌وانه‌ي له‌دواي سزاکانه‌وه‌ي ئه‌م بره زیاتر بیت و په‌يوه‌ندی‌کانیان بچیته قوٽاخیکي دیکه‌وه.

يہ‌کیک له و و‌لاتانه‌ي دیکه که رۆلى له ئاراسته‌کردنی باز‌اپي وزه و سه‌قامیک‌گیری نرخی نه‌وتدا هه‌ي، سعودیه که ده‌توانیت گوړانکاري گه‌وره له نرخ و پا به‌ندبوونی هاوه‌په‌مانی ئوپیک به بپیاره‌کانیه‌وه بکات، تاوه‌کو ئیستا سعودیه هیچ ئاماژه‌يکی بو لایه‌نگری ياخود پا به‌ندبوون به بپیاره‌کانی واشنتن ده‌رنې‌بریوه، ئه‌ويش به‌روونی له کوبوونه‌وه‌ي 2 ئه‌م مانگه‌دا ده‌ركه‌وت و له‌چه‌ند روزی رايدوودا نرخی نه‌وتی خاوي روسونی (لايت) بو باز‌اپه‌کانی ئاسیا به به‌های 4.95% بو هه‌ر بمیلیک به‌رزکرده‌وه.

هه‌موو ئه‌مانه‌ش ده‌مانگه‌ي‌هه‌نیته ئه‌وه خالیکي که گوړانکاري گه‌وره به‌سه‌ر په‌يوه‌ندی و و‌لاتانی به‌کاربه‌ري نه‌وت و به‌رهه‌مهینه‌ري نه‌وتدا بیت، هه‌ربویه‌ش يه‌کیتی ئه‌هوروپا به‌دواي دارشتنه‌وه‌ي سیستمی وزه‌ي خویدایه، و چیدیکه نه‌ک ته‌نیا بو نه‌وت و گاز، بکره ده‌بینریت کوی سیستمی وزه‌ي خوی بکوازتته‌وه، که ئه‌مه‌ش کاريگه‌ري خوی ده‌بیت له دارشتنه‌وه‌ي په‌يوه‌ندی‌کان، و ده‌رفه‌تی گوره‌ش به و‌لاتانی دیکه بو دارشتنه‌وه‌ي په‌يوه‌ندی‌کانیان له‌که‌له ئه‌مریکا و و‌لاتانی يه‌کیتی ئه‌وروپا له‌رووی وزه‌وه‌د ده‌داد.

ئابلوقه‌ي و‌لاتان و رۆلى قاچاخچیتى

يہ‌کیک دیکه له لیکه‌وته‌کانی ئابلوقه‌دانی نه‌وتی روسیا، زیادبوونی قاچاخچیتی و فروشتنی نه‌وتله له ده‌ره‌وه‌ي ئه‌وه رېکا باوانه‌ي که له باز‌اپه‌کاندا مامه‌له‌ي پیوه‌ده‌کریت. هه‌ربویه‌ش به‌پنی راپورتیکی ئوکسفوورد ئیندرج [14]، ل84 دا له‌ماوه‌ي سزاکانی ئه‌مریکا له‌سه‌ر ئیران، بپی هه‌نارده‌کراوي نه‌وتی ئیران بو ده‌ره‌وه‌ه له روزیکدا، که ئه‌مه‌ش به واتای زیادبوونی 250 هه‌زار به‌رمیل نه‌وتی روزیانه دیت به به‌راورد به 2019 و 2020، له‌کاتیکدا ئه‌مه‌ش له هیچ سیستمیکی خواست و خستن‌پووی هاویه‌شی نیوده‌وله‌تیدا به‌شدار نه‌بووه. ئیستاش ئه‌گه‌ر سزا به‌سه‌ر که‌رتی نه‌وتی روسیا بسه‌پینریت، ئعوا ده‌رگاى جیاواز و له‌ریگه‌ي جیاوازه‌وه نه‌وتی روسیا به‌شدار ده‌بیت له خستن‌پووی باز‌اپي وزه‌دا، هه‌رچه‌نده روسیا وه‌ک و‌لاتانی دیکه نیبه و پیش جه‌نگیش، باز‌اپکی گه‌وره‌ي وه‌ک و‌لاتي چین هه‌م بو نه‌وت و هه‌م گازیش زامنکردوه، به‌چه‌ند روزیک پیش جه‌نگه‌که‌ش گریبه‌ستي 30 ساله‌ي نیوان گازپروم و چین واژووکرابوو!

کوتای

له کوتاییدا، سیناريونکان هه‌رجوننک بیت، ئیستا لیکه‌وته‌کانی شه‌ر نه‌وه‌کو ئابلوقه‌دانی سه‌ر نه‌وتی روسیا له‌رووی نرخی کاًلا و خوراکه‌وه، له په‌يوه‌ندی‌کانی نیوان و‌لاتانی دابینکه‌ر و به‌کاربه‌ري نه‌وت و گاز، له‌زامنکردنی ئاسایشی وزه‌ی و‌لاتان و له خاوبوونه‌وه‌ي

گەشەي ئابوورى جىهان دەركەوتتۇوه. بەكۈرتى لەوانەيە لېكەوتەكانى سەر ئابلۇقەي نەوتى رووسىا بەتەواوى نەزازىت، بەلام لەوانەيە ئەم كارىگەريي خىرايانەي ھەبىت

- گۇرانكارييەكى گەورە لە ئالۆگۆرى بازرگانى نىوان ولىتان دەھىننە ئاراوه، كە لېكەوتەي گەورەي لەسەر نىخى نەوت و مانەوەي بە ناجىڭىرى دەبىت.
- رووسىا ھەولى دۆزىنەوەي كېبارى نۇي بەتايىپەتىش لە ولىتانى ئاسيا دەدات، كە خواستىان لەسەر نەوتى خاوى روون (لایت) زىاد دەكت، ئەممەش كۆمپانىا رووسياكان ناچار دەكت و بەرھىنانى تىدا بىكەن، دواي ئەوەي سعودىيە نرخەكانى لەسەر بەرزىرىدىنەوە.
- گوششارىزى زۆر لەسەر ولىتانى ئۆپىك بۇ بەرھەمەنەنەنەوتى زىاتر لەم مانگانەي دوايدا دروستبىت
- ئەگەرى كەردنەوەي دەركايدى گەورە بەرۇوى ئىرمان بۇ خىتنەرۇووی نەوت لە بازارەكاندا ھەيە، ئەگەرىش رېككەوتنى پىنج كۆ يەك نەھىنە ئاراوه.
- لەوانەيە ئەورۇوپا لەدارشتىنەوەي سىستىمى وزە پىشت بە رۇزھەلاتى ناوهەراتى و رووسىا پىشت بە بازارەكانى ئاسيا و چىن بۇ بەرھەمى وزە لە داھاتوودا بېھەستىت.
- نەتهووەيەكىرتووەكان لە ئامانجە بەردەۋامەكان SDG بەتايىپەتىش ھەزارى و گۇرانكارييەكانى كەشۈھەوا و پابەندبۇونى ولىتان بە وەبەرھىنان لە وزە نۇنى بۇوەكاندا كەمېك دووربخاتەوە، بەتايىپەتىش دواي ئەوەي ئىلىون مەسک داواي زىادىرىنى بەرھەمەنەنەنەوتى كەردى (كە پىشەنگى داهىنان و ئۆتۆمبىلى كارەبايى)!
- دەرچەيەكى نۇي بۇ ولىتانى تازە بەرھەمەنەرى نەوت بۇ جىكەردنەوەي خۇيان لە بازارى وزەي جىهاندا

سەرچاوهەكان

-<https://pdf.sciencedirectassets.com/271097/1-s2.0-S0301421518X00159/1> [1]

<https://www.eia.gov/dnav/pet/hist/LeafHandler.ashx?n=PET&s=RB RTE&f=M> [2]

[/https://www.fao.org/worldfoods situation/foodpricesindex/en](https://www.fao.org/worldfoods situation/foodpricesindex/en) [3]

<https://www.ft.com/content/02095093-329b-4b66-9f80-13d07350014c> [4]

[/https://globalnews.ca/news/8662158/russia-ukraine-war-global-food-supply](https://globalnews.ca/news/8662158/russia-ukraine-war-global-food-supply) [5]

[/https://www.fao.org/publications/sofi/2021/en](https://www.fao.org/publications/sofi/2021/en) [6]

[7]

<https://www.forbes.com/uk/advisor/personal-finance/2022/02/16/us-inflation-hits-40-year-high-of-7-5/#:~:text=The%20U.S%20consumer%20price%20index,its%20highest%20level%20since%201982>

[/https://www.reuters.com/business/us-consumer-confidence-slips-february-2022-02-22](https://www.reuters.com/business/us-consumer-confidence-slips-february-2022-02-22) [8]

<https://www.wsj.com/articles/global-stocks-markets-dow-update-03-07-2022-11646622021?tesla=y> [9]

<https://www.iea.org/reports/russian-supplies-to-global-energy-markets/oil-market-and-russian-supply-2> [10]

<https://www.dw.com/en/germany-warns-against-ban-on-energy-imports-from-russia/a-61002737> [11]

[12]

<https://a9w7k6q9.stackpathcdn.com/wpcms/wp-content/uploads/2022/03/Russia-Ukraine-crisis-Implications-for-global-oil-markets.pdf>

[13]

<https://www.reuters.com/business/energy/ukraine-crisis-will-disrupt-crude-coal-lng-flows-even-without-sanctions-russell->
/2022-02-25

[14]

<https://a9w7k6q9.stackpathcdn.com/wpcms/wp-content/uploads/2022/03/Russia-Ukraine-crisis-Implications-for-global-oil-markets.pdf>